

af 26. marts 2004 fra Statens Serum Institut, at sygdomsudbruddet med stor sikkerhed var forårsaget af en fødevarer, som især forhandles i Irma. Trods det forholdsvis lille datasæt, var der en stærk begrundet mistanke om, at denne fødevarer var konsummælk fra Thise Mejeri.

Fødevarerregionen besluttede derfor i samarbejde med Statens Serum Institut og Dansk Zoonosecenter at iværksætte en række tiltag overfor Thise Mejeri og orientere forbrugerne. Dette skete med baggrund i den stærkt begrundede mistanke til mælk fra Thise Mejeri, som case-kontrol undersøgelsen havde givet anledning til, det forhold at mælk er et spiseklart basisprodukt, som også drikkes af børn, samt bakteriens evne til at forårsage alvorlig sygdom med nyresvigt og dødsfald.

Tiltag på virksomheden.

Fødevarerregion Viborg foretog efter normal procedure og i overensstemmelse med formalia et opfølgende tilsyn på Thise Mejeri, hvor mejeriet blev orienteret om mistanken til deres produkter og mundtligt samt efterfølgende pr. fax meddelt forbud mod produktion på mejeriet samt meddelt påbud om tilbagetrækning af varer og hovedrengøring på mejeriet. Virksomheden valgte imidlertid straks frivilligt at stoppe produktionen, trække alle drikkeprodukter tilbage og foretage en rengøring og desinfektion af produktionsanlægget.

Fødevarerregion Viborg gennemgik samme dag virksomhedens egenkontrol og produktion med henblik på at finde en forklaring på en mulig forurening, og der blev udtaget prøver af færdigvarer. Den efterfølgende dag blev der endvidere udtaget prøver af udstyr, afløb m.v.

I de efterfølgende dage blev det klart, at et af de produkter fra Thise, som særligt forhandlede i Irma var Jersey-mælk, hvorimod mælk fra Thise i øvrigt forhandles over hele landet. Salget af Jersey-mælk er endvidere koncentreret til Storkøbenhavn. På baggrund af dette blev mejeriet pålagt at udtage prøver fra leverandører af Jersey-mælk med henblik på at kunne udpege en leverandør, hvis mælk indeholdt denne bakterie.

Jersey-mælk stammer fra køer af racen Jersey og afviger fra mælk fra andre racer ved at have et højere fedt- og proteinindhold. Virksomheden har hævet temperatur/tid kombinationen for pasteurisering.

Ved tilsynet på virksomheden blev der ikke konstateret forhold, der kunne forklare, hvordan en mulig forurening kunne være sket. Der blev

ikke påvist *E. coli* O157 i nogen af de prøver af færdigvarer, udstyr eller miljø, som er udtaget på virksomheden eller af dennes produkter. Bakterien blev heller ikke fundet i de 42 prøver af leverandørmælk, som blev udtaget efterfølgende.

Case-kontrol undersøgelsen

Ved interview af de sygdomsramte kunne der ikke peges på en åbenlys fælles smittetilfælde eller en specifik lokalitet, der knyttede patienterne sammen. Det kunne også udelukkes at infektionen var erhvervet i udlandet. Derfor besluttede Statens Serum Institut og Dansk Zoonosecenter at gennemføre en case-kontrol undersøgelse med henblik på at finde smittetilfældet til sygdomsudbruddet.

Case-kontrol undersøgelser er en internationalt anerkendt videnskabelig metode, der er et vigtigt redskab i forbindelse med opklaring af fødevarerborne sygdomsudbrud. Ved denne metode sammenlignes patienter og raske kontrolpersoner med hensyn til hvad de har spist og gjort i tiden op til symptomerne på sygdommen begynder. Ved statistisk behandling af data kan betydende forskelle mellem de to grupper afsløres.

Fødevarerregionen, Statens Serum Institut og Dansk Zoonosecenter har tidligere haft særdeles gode erfaringer med anvendelse af case-kontrol undersøgelser. Denne metode blev bl.a. anvendt til at udpege røget filet som kilde til en række sygdomstilfælde med salmonella-bakterier og babymajs som årsag til en række sygdomstilfælde forårsaget af shigella-bakterier.

Undersøgelsen omfattede 11 patienter og 55 kontrolpersoner. Der blev kun medtaget patienter i undersøgelsen, som var blevet syge efter 15. januar 2004, da det er meget svært nøjagtigt at huske, hvad man har spist lang tid tilbage. Af disse 11 patienter betragtes de 3 som værende sekundære tilfælde, d.v.s. at de kan være blevet smittet ved person til person smitte, da de går i samme daginstitution som andre kendte patienter. Af de resterende 8 patienter havde 7 handlet i Irma og 5 havde drukket mælk fra Thise. Det har senere vist sig, at alle 5 har drukket 0,5% Jersey-mælk.

For at vurdere om personer, der handler i Irma også vælger Thise mælk, er der foretaget en særlig analyse af 7 patienter og 14 kontroller, der alle handler i Irma. Ved denne analyse er mælk fra Thise mejeri den eneste faktor, der er forbundet med en øget risiko for sygdom. Case-